

Turnanie Ukrainy niepodległej - to nie
jest tylko oficjalne wielkie Regi, nie ma to jedyn-
kiego ramienia i innych, - a jest to wzniesienie
nawet na wielkie - pędzą i głośniejsze naszych
filii.

Popieranie przez nas państwa ukraińskiego wy-
maga wielkie, ostre i silne zaangażowanie.
Jako przedmiotem, Czeska, Polacy, Niemcy
już nie widzą pod uwagę historyj tego kraju i
obecny stan odnowienia państwa, który dla nas
jest bardzo ważny, jego znaczenie i jego
jakieś zagrożenie. Spokojnie i tym samym nie
można, dlatego, wobec braku całkowitej ułaski
i tak, a trzeba star brać w jego rękę i nie wy-
nosić go nie wyraża nie stać się fizycznym
kwestionem.

Tylko faktycznie przedstawiać sobie cyfry i sta-
tyki historyj przez nas ukraińskie (bądź powoła-
les.) Ze powołaniem do potraty, nie, dlatego, kto
ty takie powołanie mógł być na historyjnie tych
dla ichniego zagrożenia, a z tego powodu od-
budowy państwa. Jedyne przedstawienie sprawy - jest
przedstawieniem przed faktem dotychczas.

Nie zadawania, a tylko popieraniem Ukrainy nie
możemy a musimy całą iść i w tym celu
czekać; musimy być dozwolone do faktycznego

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Tworzenie Ukrainy niepodległej - to nie jest tylko odfabrykowanie wielkiej Rosji, nie warto jednego wroga zamieniać innym, - a jest to wynoceniem naszym na wschód - jednym z głównych naszych filarów.

Popieranie przez nas państwa ukraińskiego wymaga wielkiej ostrożności i silnego zabezpieczenia siebie przed różnymi ewentualnościami, niegółnie jeżeli weźmiemy pod uwagę historję tego Kraju i obecny stan zdeprawowania mas, dużą ilość przysiężców różnych band, hajdamaccyzmu etc. Liczyć na jakieś ugrupowania społeczne w tym chaosie nie można, tembardziej wobec braku inklipcji ukraińskiej, a trzeba ster brać w swoje ręce i nie wypuszczać go nim wyraża nie stanie się fizjonomja nowotworu.

Tylko faktyczne posiadanie choć części własnych terytorjów przez nas ukraiński (beati possidentes.) da podstawę do pertraktacji ze „Striatem”, który będzie wówczas mógł liczyć na materialne wyski bez ubytowego angażowania się w samą sprawę odbudowy państwa. Tępyne postawienie sprawy - jest postawieniem przed faktem dokonanym.

Nie zadowolnić się tylko popieraniem Ukrainy nie możemy a musimy całą robotę w swoim ręku zainicjować; musimy też doprowadzić do faktycznego

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

posiadaucia prier Ukrainy swoich terytoryj.

Žadne korytne pasta i demokratyczne zasady, jak
równier demagogiczny sposób wzięcia się do sprawy,
czego już mamy przykłady, nie dadzą możliwości
tego posiadania, — sposobem radykalnym i środkami
jedynie pewnym obecnie jest ta zbroja.

Wierząc się na Niemcach w ich systematycz-
ności i uporne w stłanianiu Ukrainy — jednocześnie
musimy zwrócić uwagę na olbrzymie różnice ja-
ka zachodzi pomiędzy nami a nimi. W okresie po-
czątkowym do 1918 r. Niemcy byli dotychczas tili i cho-
dziło im tylko o pewne porządy w stonowaniu Ukra-
iny; — Niemcy liczyli na własne siły; obecnie zaś
mogą działać w tym kierunku podtrzymując Kai-
del ruch separatyczny bez obawy, że ten precie-
nie się obróci; — oni nie mają sporów z Ukra-
incami. My zaś jesteśmy o wiele od Niemców słabsi
w ich okresie do 1918 r. i mamy dużo współzawo-
dnic z Ukraincami spraw, co łatwo może stać się przy-
czyną zaostrzenia stosunków. Nie możemy sobie
pozwolić na taki luksus jak Niemcy przy for-
mowaniu wojska ukraińskiego tylko dla porównań, —
nie możemy tworzyć jakichś papierowych żołne-
ryków, których później będzie musiel się sami
rozbrajać, jak to miało miejsce w 1918 r. w Bu-
dapeszcie. Jesteśmy też zastawieni tylko na swoje
siły — z Polki, i licząc tylko na te siły co
obecnie posiadamy, całą robotę prowadzić. Rów-
nocześnie całą robotę naszą w stonowaniu Ukra-
iny jest zupełnie przeciwną; zupełnie przeciwnie po-
nagamy „samostijnaj” Ukrainy — tylko z nami
wszystami przyjaźni współpracujemy. To „tylko” musimy

nas do szukania sposobu wyjścia zycisrko.

Musimy więc stworzyć armję ukraińską taką by, porostając pod naszym wpływem, była pewnym narzędziem w rękę swego pana; a jednocześnie przysługując pod uwagę możliwości Królestwa nas naszymi sprawami wewnętrznymi i wpływami zewnętrznymi — tworzyć silną dyscyplinowaną armję, dającą wszelkie gwarancje, że się nie wpadnie przy porostaniu samej sobie, lub precie nam w krytycznej chwili nie obróci.

By stworzyć armję odpowiadającą wyżej wymienionym wymaganiom — należy:

1^o Ponagłowo stworzyć ją wielerną przez wybór na dobór ludzi i mocne zorganizowanie jej ideowe, mamy ukraińskie są w tym względzie niebezpieczne. Taką wielerną ale pewną armję można w miarę potrzeby powiększać bez wielkich obaw na korytorjach nowo zdobytych przez pobór rekruta; pobór taki jest jednak do przeprowadzenia możliwym wówczas gdy władza w ośrodkach powoływanych posiada dość siły i powagi, nie może więc mieć miejsca zbyt głębokie zaangażowanie się w głąb kraju ze słabymi siłami, a tylko stopniowe i trwałe jego zajmowanie.

2^o Zwrócić uwagę na elementy zdrowe i nasprężające, zamieszkujące na Ukrainie. Takim elementem prawie wyłącznie są Łemkowie polacy.

Ponieważ w myśl zasady „divide et impera” armja działająca na Ukrainie musi być różnorodna, możemy z dobrym skutkiem dla dobra sprawy odseparować więcej pewny polski element w wyjątku ukraińskim od ukraińców. Faworyzując

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

element polski, znajdujący się w odrębnych formacjach na terenie ukraińskim; mielibyśmy się na widoku:
 1) wzmocnienie ducha polskiego, 2) zapobieganie wy-
 narodnieniu polaków, 3) nawet sprzyjanie w nar-
 taczaniu wynerodowionych polaków i w poloutro-
 nian pewnej części ukraińców; 4) następnie da to
 możliwość reorganizacji na naszą korzyść ilości pola-
 ków i ukraińców w wojsku ukraińskim, i utrwale-
 nia nawet tego stosunku na czas dalszego sto-
 wienia Koracegum przy pomocy odstąpienia pierw-
 szych bojowników za niezależność Ukrainy na cie-
 ni, wlokonyjąc ich grupami narodowościowymi
 na ulgowych korackich warunkach. Jako przykład
 może służyć dwanaście odrębnych wojsk korackich
 w Rosji, zita, która stanowiła z wojska rosyjskiego
 niewielki odsetek Karata i które obecnie powo-
 nie się ze sobą liczyć; a stosunek z wojskiem ukra-
 ińskim polaków można zrobić o wiele dla polaków
 dogodniejszym. Takie Koractwo da Ukrainie pewne
 wojsko a nam dnie gwarancje na wypadek nie-
 porozumienia z Ukrainą.

Ilość wojska niezbędna dla części przy-
 wódnictwa Ukrainy (Podola, Kijowszczyzna, Czerwi-
 nczyna i część Wołyńia), razem około 40 powiatów,
 by móc przy pomocy niego zorganizować tyły dla
 wzięcia porządku i utrzymania frontu na Dnieprze,
 — wynosić 150-200 tysięcy żołnierzy.

Najdogodniejszym i możliwym podziałem tego wojska
 powinno być: 1) 100-150 tys. wojska ukraińskiego i 2)
 50 tys. sprzymierzonego wojska polskiego, chociażby
 z egzystującego już południowo-wschodniego fron-
 tu wziętego. 100-150 tys. wojska ukraińskiego znowu

mogło-by się składać z 50 tys. formacji polskich na Turcie ukraińskiej, z miejscowych polaków i ochotników i 50-100 tys. czysto ukraińskiego wojska. Kosunek więc 50-100 tys. wojska, złożonego z ukraińców, do 100 tys. [50+50], złożonego z polaków, dużyby przemawiało na naszą korzyść.

50 tysięcy ukraińskich polaków nie trudno wystawić pod broń, gdyż jeden młody rocznik poboru powinien dać około 10 tys. [polaków na prawobrzeżnej Ukrainie jest $\pm 1\frac{1}{2}$ miliona, wliczając w to i więcej wynarodowionny element polski, który, mając do wyboru polskie i ukraińskie formacje, przy pewnym poparciu pierwszych, wybierze napewno polskie], a oprócz tego licząc można na ochotników z Polski, szczególnie przy korzystnych warunkach materialnych.

Wspomniana cyfra wszystkich wojsk razem 150-200 tys. jest potrzebną tylko dla prawobrzeżnej Ukrainy, o lewobrzeżnej może być wtedy mowa, gdy się da zorganizować i uporządkować prawobrzeżną.

Na pierwszy więc początek rząd ukraiński będzie musiał posiadać 100-150 tys. [razem ze swymi formacjami polskimi] wojska, które to może być osadzone na udziałach ziemi i wynagrodzone algami korackimi. Ziemi wypadłoby dawać korakom ± 10 dziesięcin [możliwe do prowadzenia w takich warunkach małe gospodarstwa, prace komisji rolnej przy radzie Odeskim w lutym 1919 roku], wyniosłoby to razem milion do dwóch milionów dziesięcin; przy przeprowadzeniu reformy rolnej, zostawiając właścicielom 500 dz. ornej ziemi i nie ruszając lasów plus ziemie państwowe, klasztorne, cerkiewne etc. [tylko orne], otrzymamy rezerwę rolną ponad 3 miliony dziesięcin - co prawie 4 miliony.]

Polaków, pochodzących z Ukrainy i obecnie znajdujących się na Turcie w wojsku polskim, takich, co na Ukrainę powrócić będą musieli jest nie mniej 5 tysięcy [cyfra niedziśnia, zdobyta przy-
wzięta], z nich około 2 tys. piechoty, 1 tys. kawalerzystów, 2 tys. arty-
lerzystów i innych pomocniczych rodzajów broni; w tem wszystkim
około 1 tys. oficerów i trochę więcej podoficerów, reszta także przeważ-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

nie inteligencja, dobry więc materiał na ideale i fachowe wyrobienie. Myśl wykorzystania tych kilku tysięcy można poddać Petlurze, żeby sam wystąpił z propozycją formacji polskich na swojej Turcji, można zaś i samym przygotować robotę; tak czy inaczej robotę całą trzeba w swoim celu pozostawić.

Sprawę formowania polskich oddziałów, co by przesyłać na Turcję ukraińską, przedstawiam sobie w sposób następujący: tu na miejscu moglibyśmy zebrać wspomnianych 5 tys. plus pewną ilość ochotników jak z Polski, tak i z Ukrainy pochodzących; a mając już ich mniej-więcej podzielonych według rodzajów broni, moglibyśmy z nich utworzyć kombinowany oddział [brigady], składający się z 1 pułku piechoty, 1 pułku jazdy, 1 pułku artylerji, kilku kompanij oddziałów pomocniczych i tylnych, i niewielką kadrę dla przyszłego rekruta z ukraińskiego poboru. Na takim nieproporcjonalnym na początek ustosunkowaniem broni przemawia: 1^{mo} już egzystująca ich ustosunkowanie [jak wyżej wspomniano] i 2^{do} stworzenie dla każdego rodzaju broni odpowiedniej niewielkiej kadry przynajmniej jednej zakoniecznej jednostki [a nią jest pułk], dobrze zgranej i pewnej, na której w każdych warunkach można by polegać.

W tym by się przystąpiło do formowania owego kombinowanego oddziału [brigady], należałoby przy pomocy surowego wyboru naznaczyć najpierwniejszych 200 oficerów i 400 podoficerów na kadrę oddziału [brigady], mniej więcej według następującej proporcji: 1^o rze się pod uwagę potrzebę w oddziale [oficerów: 100 piechoty, 50 jazdy, 50 artylerji i kilku specjalistów inżynierów, inżynierów, oraz lekarzy, 2) podoficerów: 200 piechoty, 100 jazdy, 100 artylerji i kilkunastu specjalnych rodzajów broni. Z tych oficerów i podoficerów utworzyć odpowiednią kadrę [dywizjon lub bawon], składającą się z 1 kompanij oficerskiej i 2 podoficerstkich [1 kompanij piechoty, 1 szwadron jazdy i 1 baterja artylerji], w kadrze tej kontynuować fachowe udoskonalenie i dobierać ludzi dla dobrej pracy, przyglądając się do nich bacznie, prowadząc częste pogadanki i odczyty, przy pomocy których, oprócz dobo-

na materiału, dążącoby się do związania wszystkich ideowo i zapoznania ze swymi najbliższymi zadaniami na Ukrainie.

Najlepszym elementem wogóle będzie młodzież, siewco kończąca szkoły wojskowe już tu w Polsce; a największą ostrożność trzeba zachować przy wyznaczeniu starych wojskowych b. armji zaborczych, szczególnie rosyjskiej, ze względu na nieodpowiednie wyrobienie ich ideowo, oraz przesłknięcie ich zgubnymi tradycjami rosyjskimi, tak niebezpiecznymi na Ukrainie. —

Reasumując wszystko wyżejwymienione, stawiamy przed konkretnym wnioskiem — sformowania natasie samodzielnego dywizjonu lub batalionu, składającego się z jednej oficerskiej kompanji [200 ludzi], jednej podoficerskiej kompanji piechoty [200 ludzi], jednego podoficerskiego szwadronu jazdy [100 ludzi], oraz jednej podoficerskiej baterji artylerji [100 ludzi]. — razem 600 ludzi. Tak niewielka jednostka daje możność:

1) Taktowego zamaskowania istotnego swego przeznaczenia, 2) doboru jej składu osobistego, 3) detalicznego poznania ludzi, do niej wchodzących, 4) zaznajomienia z jej przysięgą zadaniami, 5) dobrego fachowego wyszkolenia, 6) mocnego związania ideowego.

Z drugiej strony nie obciąży ona zbyt wielo starbu polskiego, oraz będzie Tatką do rozwiązania w razie potrzeby. —

NAUCZELNE L. WOD. WO WROSK POLSKICH

ADJUTANT

WARSAWA

L. Dz. 34/22 dnia 14/10 1920 r.

załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

47

Jednakże przynajmniej musimy, że obecnie
tylko wojsko polskie jest jedynym czynnikiem
co do pomocy nadaw ukraińskiemu utrzymać
się przy władzy, co do pomocy temuż nadaw dpro-
wadzić kraj do porządku i Tada, i wreszcie to
jedyna pełna gwarancja wypełnienia przez ukra-
ińców zobowiązań i obietnic danych Polsce.

Jednak wobec możliwości odwołania tych wojsk
z Ukrainy i utworzenia się nieprzewidywalnych dla nich
konjunktur politycznych, w interesie polskiem
celny utworzenie takiej siły zbrojnej, która by na
Ukrainie decydującą rolę w sprawie polityki pol-
skiej odegrać mogła a niezależną do pewnego
stopnia była od wpływów zewnętrznych. W tym
celu wskazanem jest zwrócenia szczególnej uwagi
na polaków Ukrainy zamierzających i powoła-
nie ich jaknajliczniej w celu stworzenia z nich
odpowiedniej siły zbrojnej, na której nad ukraiń-
ski mógłby się opierać i która w stosunku do
Polski odegrać by mogła tę samą rolę co wojsko
z tam wybrane, takie wojsko będąc stroną z
mieszkańców Ukrainy ze względu mogło-by być
niezależnem od Polski.

Polska ma już na obecnie zajmowanych terenach
dużo polaków z Ukrainy pochodzących lub w
inny sposób z nią związanych, może więc ich
dla tych celów wykorzystywać, dając im jednocześ-
nie możność organizacji tak niezbędną przy nie-
unikniemym ich powrocie do domów.

By nie dać się wbić w ręce rumunom i czechom
i by wydrzeć ostatecznie inicjatywę niemiecom,

co dziś będąc w stanie bankructwa nie zatrud-
ziła i sił fachowych na podtrzymanie woj-
ności ukraińskiej; jest nagłym przyspieszenie
stanowczej akcji nanej w tym kierunku. Nie czas
będzie myśleć gdy zbijać wypadnie, a przygotować
się trzeba zawczasu.

Najlepszym przykładem mogą być dla nas Niemcy,
którzy od początku wojny przygotowywali sobie
drogę na Ukrainę formując od 1915 r. „sierowików
i innych żupanuchów”, którzy dopiero (i to tylko
dla porówny) przydali się im w 1918 r. Krocząc na
Ukrainę jako awangarda niemiecka (brygada
Katzera i inne).

Ze własnej historii dużo mamy przykładów formo-
wania wojska nanej poza krajem; chociażby ostat-
nie formowanie armii Hallera we Francji, które
chyba było uskuteczniane z chęcią utwardzenia
francuskich wpływów w Polsce, co trzeba przypu-
ścić do pewnego stopnia się udało.

Formowanie wojska przez powstańców ukraiń-
skich na terenie nieudrobnym wśród anarchji
nie da regularnej armii, która-by mogła zaber-
pilić budowę państwowości ukraińskiej; jak
również gwarancji że armja ta nie przejdzie
na stronę wroga, niególnie Rosji czy to bol-
szewickiej czy denikinowskiej. Przeciwstawic
można taką formację — formację pod
ostroną polskich wojsk w atmosferze i warun-
kach dających możliwość utworzenia chociaż-by
tylko silnej Kadry wyłączonej z polaków
złotonej — z elementu pewnego w niemieckiej

prawie wojnie Ukrainy z Rosją. Chcąc nie chcąc
nad ukraiński będzie musiał na tych formacjach
polskich się opierać i wykorzystywać je jako dalsze
Rady przyszłego wojska ukraińskiego, co da
odrami żywiołowi polskiemu na Ukrainie wiel-
ką przewagę. Przewagę w wojsku ukraińskim ele-
mentu polskiego (tylko na prawobrzeżnej Ukra-
inie) utrzymywać można będzie nadal strzegąc
naprzekąd specjalną klasę wojskową - Korpus
nadziatami ziemii ze swym niewiastem wola-
jąc; będzie to nawet harmonizowało z dawny-
mi tradycjami, a Polsce da możliwość koloni-
zowania Ukrainy ochotnikami z Kongresów-
ki i Pannania.

Korpusy na Ukrainie ma być nauczanie powołanie
(zrozumiał to Skoropadski i Petlura, tylko staj-
niefortunnie je rozwiązały), obecnie przemawia
za tym, że nad ukraiński nie mogą być ry-
zyka powoływać w większej ilości swych podda-
nych (zanadczkowanie mas, niepełność w wojnie
z Rosją etc) będzie się musiał zadawać pre-
warus ochotników, a by się liźniej ochotnicy
stawali i by utrzymywać ich na pewnym poro-
wie, będzie musiał stworzyć pomyślnie dla nich
warunki wamian za werną służbę; a chcąc
jednocześnie zwiększyć ilość dobrych rekrutów
- ości przyszłej swej państwowości pójdzie na-
 pewno ku temu drogą oddawania swych obywateli
całymi „stanicami” na ziemie na ulgowych wa-
runkach nadejść wamian zobowiązań na puka-
tość dla siebie.

Wracając do formacji polskich wojskowych, któ-
re-by na stulecie ukraińska pręcej mogły, musi-
my sobie postawić jako pierwsze zadanie stwo-
nienie dobrowolnej kadry, dobre wykształconej i mocno
ideowo związanej, a dlatego najważniejszym czyn-
nikiem jest czas; trzeba więc do formowania
kadry przystąpić niezwłocznie, by móc już
w razie potrzeby kompletować i wytrwaleć z
niej dalsze kadry polsko-ukraińskie i ukraiń-
skie. Przy tworzeniu przyszłego wojska ukra-
ińskiego na pierwszym planie powinny stać
formacje czysto polskie by z jednej strony
wzmocnić żywioł polski na Ukrainie a z
drugiej zabezpieczyć Polkę przed różnymi ewen-
tualnościami. Teraz te formacje z wziętą nie-
wielkimi siłami; Ukrainie zaś będą one
doskonałą i pewną zaczątek armji.

Przyjąc musimy za zasadę, że tylko wojsko
regularne, a nie żadne luźne oddziały, pot-
rafi swe zadanie spełnić porządnie postun-
nym naprzeciw w roku swego doróchtwa
i robunkiem i gwałtami nie wradając do
siebie ludności.

By chętniej i lierniej polacy ukraińscy do
wojska ~~tego~~kiego wstępowali trzeba dostarczać się
do ich psychiki i zapotrywania, a w tym celu
wspominana akcja wojskowa ich musi pod
znakiem wielkiego napiscia uczyć i podjęcia
ducha narodowego i rycerskiego budząc uspio-
ną naszą prętność mówiącą nam o pręma-
cieniu naszym na Kresach. Kresowi polacy wś-

cej výše tradyciemi historickými, se bárdieš ro-
mantickými i vratliví na výhled reálný.

Wskazując na Ukrainę przy poparciu
zwiększających wyzisk polskich, tworząc nad pol-
skę z dojrzałym wytkniętym programem,
który-by w działalności swej wychodził z zało-
żenia że dobro ludu jest jego celem, unikając
wielkiej zemsty i objawów ~~namawia~~ ^{rozwiązania} ~~rozwiązania~~ ^{rozwiązania}
— Polska może osiągnąć ogromne zwiększenie
polityczne i ekonomiczne, przywiązując do
siebie mocnymi węzłami obywateli ko-
nysci dmy przez stowiański i bogaty kraj
ukraiński.



patn. nast. str.

Nie wiedząc jakie stosunki będą nas z
Petlurą musimy zrobić dwa przypuszczenia:
1^{te} O ile Petlura zadowolając się popular-
nością którą uzyskał zagranicą (nie na Ukra-
inie) i swoim ostatnim zachowaniem się wobec
Polski, rzeczywiście nadaje się na takiego co by
mógł być ośrodkiem straszenia przez nas przy-
tego państwa ukraińskiego, to pomijając róż-
ne doznane od niego kłopoty, można z nim
wejść w układy i polecić mu formowanie,
pod naszym okiem, w okupacji polskiej,
nagdy i wojska ukraińskiego, dać to do pewnego
stopnia nagdyi Polakom w celu rzei w jego
polityce zewnętrznej i możliwe zmniejszenia
wydatków.

2^{te} O ile zaś tak nie jest, to ażeby całą mo-
żę prowadzić tylko Naczelne Dowództwo, jedy-
nie które może wystąpić kierować ukrywa-
jąc do odpowiedniej chwili istotne znaczenie
roboty.

Niekompromisne potrobenie Polski pomiędzy Niemcami
a Rosją, które na naszą zagładę do siebie wce wy-
ciągają, utrudniony dostęp do morza, odkryte
granice zachodnie i południowe, wreszcie niepełne
średztwo od południa — zmuszają Polskę do mo-
liewie pełnego zabezpieczenia się od wschodu pod
względem politycznym, wojskowym i ekonomicznym.
Wielkie niebezpieczeństwo groźące nam ze strony
odradzającej się Rosji, skłonnej do przymierza z
Niemcami, i już teraz w chwili dążenia do ce-
strannego upadku, wysłanej o wielkiej polityce
imperialistycznej, — zmusza nas do wronienia
i podtrzymywania wielkich cywilizacji, które-
by Rosja ostatecznie mogła, dotarcia zaś takich cy-
wilizacji, które by ostatecznie Rosję nas wzmacniały.
Badać najważniejszych z nich (takich cywilizacji)
było by odrodzenie narodu ukraińskiego, zwięza-
nego z Polską ściśłym przymieriem, przyjaźnią
i interesami ekonomicznymi.

Dotąd Ukraina była narzędziem cudzej polityki;
obecnie uwaga najniebezpieczniejszych wrogów
i konkurentów naszych na Ukrainie — Niemców
i Rosjan jest od niej częściowo odwrócona. Czasowe
ostatecznie tych wrogów, spowodowane Polską mi-
litarną i zaburzeniami wojennymi daje nam
możliwość wzięcia inicjatywy w to wszystko; — powode-
nie naszych wojen na froncie wschodnim daje
nam przewagę i powoduje, iż wielu działaczy ukra-

iniskie jest skłonnych do jak naj-
szerszych ustępstw politycznych i zawarcia
z Polską umowy na warunkach dla Nij
korzystnych.

Właściwie siły Ukrainy są niewy-
starzające dla jej odbudowy i dla stworzenia
mocnego organizmu państwowego, a pomoc
Zemstrza na nie powinna iść od innego
państwa (nie możemy w budowie Ukrainy dać
się wyprzedzić Niemcom, Czechom lub
Angliom). Taką pomoc skuteczną winna
udać się Ukrainie tylko Polska,
otrzymując wzajemnie od Ukrainy scisty,
na wspólnym interesie opartej sojuszu,
zabezpieczający obu państwom i pewność
granic i kulturalno-gospodarczy rozkwit
wewnętrzny.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę
dużą prędkość rozwoju ekonomicznego jakie
ma Ukraina, a także ogromną wartość
zynku Ukrainy dla przemysłu polskiego,
należy takie połączenie dwóch państw
odpowiadające warunkom samowystarczalności,
które by - za niewielkimi wyjątkami - (miedź,
bawełna, niektórych towarów kolonialnych)
posiadały wszystkie produkty i materiały,
by wyżywić, odzisać, uzbroić ludność oraz
ochronić własny - nie opierający się na zewnątrz
przemysł - to cała doniosłość problemu
ukrainy dla polski stanie się zupełnie
wyraźna.

Osiągając Rosję, potężenie z Ukrainą daje
Polsce zyski militarno-polityczne, wynikające z prze-
dłużenia naszej granicy: Bzomuje i wyjście do
morza Czarnego. Morze Czarne da nam dwie wy-
grane ekonomiczne potężeniem Bałtyku drogi
handlową: potężnieniem przez Odesę i morzem Śród-
ziemnem. usuwając niepożądanych pośredników.

Prowadząc Samodzielnie Akcję Ukraińską
moglibyśmy sprawę tworzenia państwa Ukraińskiego
oraz związania go z Polską - ogromnie utrudnić.
Względy polityczne wymagają osiągnięcia do akcji
tej Ukraińców i nawet nadania Im-żewnytranc-
yjowej roli, a względy taktyczne - oparcia się
na szerokich masach ludu tamtejszego.

Oczywiście tylko części niewielka Ukraińców
nadaje się obecnie do współdziałania z pałkami
w ich misji kulturalnej na Wschodzie, trzeba
jednakże tą część natychmiast zorganizować
i wyrzyskać dla Rosyjskiej wspólnej sprawy.

Dla poryskania inteligencji Ukraińskiej
należy do-tyś przytrzymywaniu zasady jak najser-
szej tolerancji narodowej, popierania idei Ukra-
ińskiej - przeciwstawiając ją idei rosyjskiej
i zwalczając rosyjskie wpływy na Ukrainie.

Najlicniejszą grupą społeczną na Ukrainie
jest wieś. Właścicielom ukraińskim obca jest
nieomal zupełnie idea narodowa; Zgądania tej
warstwy mają charakter ekonomiczny i prawie
wyłącznie dotyczą kwestyi agrarnej. Zadości-
uczynienie pierwszym wymaganiom właścicieli
jest niezbędne dla zachowania spokoju na wsi
i dla stworzenia silnej warstwy właścicielskiej.

opierając się na której miałyby być gmach państwa
ukraińskiego związane przymieriem z Polską
budować.

Dla przyspieszenia i przedkiesza przygo-
towania całej akcji - było by pożądanem utworzenie
coś w rodzaju Czeskiego rządu ukraińskiego - rady
Komitetu - złożonego ze specjalnie dobranych ku
temu ludzi, dobrze znających miejscowe warunki,
a to w celu przekazania przysięgiemu rządowi Ukra-
ińskiemu gotowego materiału, oraz częściowo zorganizo-
wanego aparatu państwowego; - wprowadzając sto-
pniowo do owego rządu Komitetu (rady) wybrane
polonofilskie elementy ukraińskie dążąco by
się do stworzenia w Końcowym rezultacie polono-
filskiego rządu ukraińskiego z dużym wpływem
w nim miejscowych Polaków. - Głównym obowiązkiem
wymienionego Czeskiego rządu Komitetu było by
postawienie sobie jako cel - dobro samej Ukrainy
i pozyskania sympatji oraz zafascynowania szerokich
mas ludności. A dalszych czynności wypadło by:
przygotowanie aparatu administracyjnego dla
tych miejscowości Ukrainy, które by w najbliższym
Czasie podlegały władzy wskazanego rządu;
układanie instrukcji dla urzędników, by nie
stwarzać chaosu w między Czasie; zorganizowanie
agitacji na swoją korzyść, wybór Ukraińców i
wciąganie ich do pracy, opracowywanie różnych
projektów w tej liczbie najważniejszego - reformy
rolnej; pomyślenie o finansach, aprowizacji, zaru-
bieć poel, uspokojeniu ludności etc.

Dlatego rząd ów musiał by za pomocą



4113
Szereko. przeprowadzanej agitacji wznieść lud-
-ności przekonanie, że okres burzliwej rewolucji minął i rozpoczyna się nowa era pracy
twórczej, która musi zabezpieczyć Krajowi Spokój,
Ład i dobrobyt.

By właścicielom mógł się spokojnie do
pracy zabrać. należy ogłosić Szeroką amnestyę
polityczną dotyczącą ludności nie zamieszanej
w mordach i ważniejszych przestępstwach kry-
minalnych, a tylko w wystąpieniach przeciw
Spokojowi publicznemu i własności prywatnej;
występki zaś dokonane później. muszą być
szczerze karane by opornych zmusić do posłus-
zeństwa i szacunku władzy.

W mieście należy walczyć bezwzględnie
z państwowym i łapownictwem i choć trochę
czystość zaprowadzić miasta; wieś zaś
powinna otrzymać przynajmniej w niewielkiej
ilości manufaktury, sól, naftę, a co najważniejsze.
to reformę rolną.

Programem rządu powinno być -
- Zadowolenie pewnego minimum wymagań
ludu, nie doprowadzając jednocześnie do
upadku ekonomicznego Kraju.